

MẶT TRẬN TỔ QUỐC VIỆT NAM GÓP PHẦN TĂNG CƯỜNG VÀ PHÁT HUY SỨC MẠNH ĐẠI ĐOÀN KẾT TOÀN DÂN TỘC

HUỲNH ĐÀM *

Hướng tới Đại hội toàn quốc lần thứ VII, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp đã và đang nỗ lực tích cực tiến hành những công việc chuẩn bị cuối cùng để tổ chức thành công ngày hội chính trị của mình, góp phần vào thành công của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Một trong những nhiệm vụ quan trọng là đánh giá nghiêm túc nhiệm kỳ qua, từ đó hướng tới những nhiệm vụ căn bản trong nhiệm kỳ tới.

1. Năm năm qua, tình hình thế giới và khu vực thay đổi nhanh chóng, diễn biến phức tạp. Cách mạng khoa học - công nghệ và toàn cầu hóa diễn ra mạnh mẽ; hòa bình, hợp tác phát triển vẫn là xu thế lớn, nhưng chiến tranh cục bộ, xung đột vũ trang, khủng bố quốc tế, bất ổn chính trị - xã hội, tranh chấp chủ quyền, lãnh thổ giữa một số nước tiếp tục diễn biến phức tạp. Thiên tai, dịch bệnh, khủng hoảng năng lượng, ô nhiễm môi trường, ảnh hưởng của biến đổi khí hậu trở thành những vấn đề nghiêm trọng trên quy mô toàn cầu. Những diễn biến đó có tác động không nhỏ tới sự nghiệp xây dựng đất nước và bảo vệ Tổ quốc của chúng ta.

Trong nước, bên cạnh những thuận lợi cơ bản, cũng có không ít khó khăn, thách thức, nhất là từ cuối năm 2008, do tác động tiêu cực của sự suy thoái kinh tế thế giới, làm cho lạm phát, giá cả tăng cao, kinh tế bị suy giảm; thiên

tai, dịch bệnh liên tiếp xảy ra và diễn biến phức tạp; đời sống của một bộ phận nhân dân gặp nhiều khó khăn, khoảng cách giàu nghèo ngày càng đoãng xa hơn; y tế, giáo dục còn nhiều bất cập; tình trạng quan liêu, tham nhũng, lãng phí trong một bộ phận cán bộ, đảng viên diễn ra nghiêm trọng, kéo dài chưa được ngăn chặn; tai nạn giao thông, tệ nạn xã hội, mất vệ sinh, an toàn thực phẩm còn diễn biến phức tạp; ô nhiễm môi trường xảy ra ở nhiều nơi chưa được giải quyết tốt...; các thế lực thù địch luôn tìm cách chống phá sự nghiệp cách mạng và khối đại đoàn kết toàn dân tộc của nhân dân ta.

2. Trong bối cảnh đó, quán triệt các Nghị quyết Đại hội IX và Đại hội X của Đảng, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam (bao gồm Ủy ban

* Ủy viên Trung ương Đảng. Chủ tịch Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam

Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức thành viên) đã tổ chức thực hiện Chương trình hành động do Đại hội đại biểu toàn quốc Mặt trận Tổ quốc Việt Nam lần thứ VI (tháng 9-2004) đề ra, đạt được những kết quả khá toàn diện, qua đó, góp phần động viên các tầng lớp nhân dân đoàn kết, nỗ lực cùng Đảng và Nhà nước tranh thủ thời cơ thuận lợi, vượt qua khó khăn thách thức, đẩy mạnh toàn diện công cuộc đổi mới, đạt được nhiều thành tựu quan trọng: nền kinh tế cơ bản ổn định, duy trì được tốc độ tăng trưởng tương đối cao, an sinh xã hội được chăm lo nhiều hơn; độc lập, chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ, ổn định chính trị - xã hội được giữ vững; quốc phòng, an ninh được tăng cường; hoạt động đối ngoại, hội nhập quốc tế được đẩy mạnh, thế và lực, uy tín quốc tế của đất nước được nâng lên; sức mạnh của khối đại đoàn kết toàn dân tộc tiếp tục được tăng cường và phát huy... góp phần vào những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử của hơn 20 năm đổi mới đất nước.

Năm năm qua, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam thường xuyên quan tâm thực hiện *nhiệm vụ trọng tâm hàng đầu là xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc*. Mặt trận các cấp đã tiếp tục đa dạng hóa các hình thức vận động tập hợp các tầng lớp nhân dân, tăng cường sự đồng thuận xã hội, phát huy sức mạnh của khối đại đoàn kết toàn dân tộc vì mục tiêu chung của cả nước, thông qua công tác tuyên truyền vận động về chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, nhất là về đại đoàn kết toàn dân tộc, về Cuộc vận động "Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh"...; thông qua phong trào thi đua yêu nước, các cuộc vận động; thông qua việc mở rộng các tổ chức thành viên (từ Đại hội VI đến nay, các tổ chức thành viên của Mặt trận ở trung ương tăng từ 33 lên 44 tổ chức) và các tổ chức thành viên tăng cường thu hút, tập hợp đoàn viên, hội viên; thông qua việc phát huy vai trò người tiêu biểu trong nhân sĩ, trí thức, đồng bào dân tộc thiểu số, chức sắc tôn giáo và đồng bào có đạo và thông qua việc tổ chức Ngày hội đại đoàn kết toàn dân tộc ở khu dân cư vào dịp kỷ niệm

ngày thành lập Mặt trận dân tộc thống nhất Việt Nam hằng năm (ngày 18-11).

Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đã *động viên các tầng lớp nhân dân tham gia các phong trào thi đua, các cuộc vận động* thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ kinh tế - xã hội, an ninh, quốc phòng, phát huy mọi nguồn lực đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Trong nhiệm kỳ qua, phong trào thi đua trong hệ thống Mặt trận có nhiều chuyển biến, ngày càng mở rộng, đạt hiệu quả thiết thực. Nhất là, kỷ niệm 60 năm ngày Bác Hồ ra Lời kêu gọi thi đua ái quốc (11-6-1948 - 11-6-2008), các tổ chức thành viên đều triển khai các phong trào phù hợp với đối tượng vận động, với nội dung phong phú hướng vào thực hiện nhiệm vụ chính trị và các chương trình phát triển kinh tế - xã hội, đáp ứng lợi ích thiết thân của đoàn viên, hội viên.

Điểm nổi bật là Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức thành viên đã vận động các tầng lớp nhân dân chung sức chung lòng, góp sức cùng Đảng và Nhà nước nỗ lực phấn đấu vượt qua khó khăn thách thức, kiềm chế lạm phát, ngăn chặn suy giảm, ổn định kinh tế vĩ mô, duy trì tăng trưởng kinh tế hợp lý và bảo đảm an sinh xã hội trong bối cảnh nền kinh tế thế giới suy giảm. Cuộc vận động "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư" không ngừng nâng cao chất lượng và đi vào chiều sâu. Đây là cuộc vận động mang tính toàn dân, toàn diện và toàn quốc, có ý nghĩa chính trị, kinh tế, xã hội rộng lớn, sâu sắc, phù hợp với ý Đảng, lòng dân; "lấy sức dân để xây dựng cuộc sống cho dân", nhằm cụ thể hóa và thực hiện mục tiêu "Dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh" vào cuộc sống ở địa bàn khu dân cư.

Cuộc vận động "Ngày vì người nghèo" ngày càng được đẩy mạnh, thu hút đông đảo các tầng lớp nhân dân, nhất là các doanh nghiệp hưởng ứng tham gia, góp phần huy động sự quan tâm và giúp đỡ thiết thực của cộng đồng, toàn xã hội, cùng Đảng, Nhà nước chăm lo đời sống vật

chất, tinh thần cho các hộ gia đình nghèo, nhất là hỗ trợ xây dựng nhà đại đoàn kết, xóa nhà tạm bợ dột nát ⁽¹⁾; đem lại niềm vui cho hàng triệu người nghèo, niềm vui, niềm tin cho nhân dân cả nước, làm phong phú, sâu sắc thêm truyền thống đoàn kết, tương thân, tương ái của dân tộc ta; đồng thời, góp phần khẳng định sự quan tâm của Đảng, Nhà nước, Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức thành viên và toàn xã hội đối với người nghèo trong cả nước, thể hiện tính ưu việt của chủ nghĩa xã hội; góp phần đẩy mạnh sự nghiệp xóa đói, giảm nghèo của cả nước và thực hiện mục tiêu thiên niên kỷ về xóa đói, giảm nghèo. Đồng thời, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp đã tích cực vận động nhân dân tham gia phong trào “Đền ơn đáp nghĩa”, nhất là dịp kỷ niệm 60 năm ngày Thương binh - Liệt sĩ 27-7; kịp thời quan tâm động viên, giúp đỡ các gia đình bị thiên tai bão lũ, người khuyết tật, nạn nhân chất độc da cam/đi-ô-xin và những người có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn...

Phát huy vai trò là cơ sở chính trị của chính quyền nhân dân, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tăng cường vận động các tầng lớp nhân dân thực hiện quyền làm chủ, tham gia xây dựng Đảng, xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa trong sạch, vững mạnh, góp phần xây dựng mối liên hệ gần gũi giữa nhân dân với Đảng và Nhà nước. Mặt trận Tổ quốc các cấp đã tích cực tham gia xây dựng, hoạch định chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước và tuyên truyền, vận động các tầng lớp nhân dân thực hiện. Mặt trận Tổ quốc các cấp đã tham gia tổ chức thành công cuộc bầu cử Hội đồng nhân dân các cấp và Quốc hội khóa XII dân chủ, đúng luật, an toàn và tiết kiệm.

Hoạt động giám sát được đẩy mạnh một bước, nhất là giám sát ở cơ sở và địa bàn khu dân cư, nổi bật là việc lấy phiếu tín nhiệm đối với các chức danh chủ tịch, phó chủ tịch Hội đồng nhân dân, chủ tịch, phó chủ tịch Ủy ban nhân dân cấp xã; triển khai Nghị quyết liên tịch giữa Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và Chính phủ về việc Mặt trận Tổ quốc

Việt Nam tham gia giám sát cán bộ, công chức ở địa bàn khu dân cư; thực hiện giám sát đầu tư công đồng... Mặt trận Tổ quốc các cấp đã tăng cường tiếp dân, tiếp nhận và kịp thời phản ánh ý kiến, kiến nghị của nhân dân đối với Đảng và Nhà nước, nhất là tại các kỳ họp Quốc hội và Hội đồng nhân dân các cấp, tham gia giải quyết khiếu nại, tố cáo của công dân, góp phần bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của nhân dân...

Công tác đối ngoại nhân dân của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam ngày càng được mở rộng về đối tác, địa bàn, nội dung và các phương thức thực hiện, theo phương châm “chủ động, linh hoạt, sáng tạo và hiệu quả”, góp phần thực hiện đường lối đối ngoại của Đảng và Nhà nước, tăng cường đoàn kết, hữu nghị và hợp tác với nhân dân các nước trên thế giới, góp phần vào sự ổn định, hòa bình trong khu vực và trên thế giới; đấu tranh với âm mưu của các thế lực thù địch lợi dụng vấn đề dân chủ, nhân quyền, dân tộc, tôn giáo... hòng phá hoại thành quả cách mạng, phá hoại khối đại đoàn kết toàn dân tộc của nhân dân ta.

Mặt trận Tổ quốc các cấp luôn *quan tâm kiện toàn tổ chức bộ máy, cán bộ; đổi mới nội dung, phương thức và nâng cao hiệu quả hoạt động*, hướng mạnh về cơ sở và địa bàn khu dân cư. Từ Đại hội VI của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đến nay, Ủy ban Mặt trận Tổ quốc các cấp đã được mở rộng, tăng số cá nhân tiêu biểu và các chuyên gia trên những lĩnh vực, người tiêu biểu các dân tộc, các tôn giáo, người Việt Nam ở nước ngoài, làm cho Ủy ban Mặt trận Tổ quốc tăng thêm tính đại diện cho các giai tầng xã hội và là hình ảnh tiêu biểu cho khối đại đoàn kết. Hoạt động của Mặt trận Tổ quốc các cấp ngày càng được nâng cao về chất lượng,

(1) Tính từ khi phát động (ngày 17-10-2000) đến nay, Quỹ “Vì người nghèo” trong cả nước vận động được trên 2.800 tỉ đồng, đã hỗ trợ xây dựng và sửa chữa 833.693 căn nhà đại đoàn kết cho người nghèo. Đã có 18 tỉnh, thành phố; 298 huyện, thị; 5.721 xã, phường, thị trấn được cấp Bằng ghi công hoàn thành xóa nhà dột nát cho hộ nghèo

hiệu quả và thiết thực, được đồng đảo các tầng lớp nhân dân đồng tình, hưởng ứng, tham gia thực hiện. Mối quan hệ phối hợp và thống nhất hành động giữa Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức thành viên, giữa Mặt trận Tổ quốc và chính quyền ngày càng chặt chẽ, hiệu quả...

3. Bên cạnh những kết quả đạt được, công tác Mặt trận nhiệm kỳ qua cũng còn những khó khăn, tồn tại, hạn chế cần được khắc phục là: một số chủ trương của Đảng về đại đoàn kết, về Mặt trận Tổ quốc chậm được cụ thể hóa, thể chế hóa. Nhận thức về sự nghiệp đại đoàn kết toàn dân tộc, về vị trí, vai trò của Mặt trận Tổ quốc của một bộ phận cán bộ trong hệ thống chính trị chưa đầy đủ và sâu sắc theo quan điểm của Đảng, tư tưởng Hồ Chí Minh và pháp luật của Nhà nước. Các phong trào, các cuộc vận động thực hiện chưa đồng đều, có nơi còn mang tính hình thức, hiệu quả chưa cao. Hoạt động giám sát của Mặt trận Tổ quốc có chuyển biến nhưng chưa đáp ứng được yêu cầu và mong đợi của nhân dân. Mặt trận Tổ quốc chưa thực hiện tốt vai trò đại diện cho quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của nhân dân. Sự phối hợp, thống nhất hành động giữa Ủy ban Mặt trận Tổ quốc với các tổ chức thành viên, sự phối hợp hoạt động giữa Mặt trận Tổ quốc với chính quyền ở một số nơi chưa chặt chẽ. Đội ngũ cán bộ chuyên trách Mặt trận Tổ quốc ở nhiều nơi còn nhiều hạn chế, yếu kém, chưa ngang tầm nhiệm vụ, việc đổi mới nội dung và phương thức hoạt động chưa được quan tâm đúng mức... Những tồn tại, hạn chế đó làm ảnh hưởng đến hiệu quả hoạt động của Mặt trận Tổ quốc, đến việc tăng cường và phát huy sức mạnh khối đại đoàn kết toàn dân tộc.

4. Trong thời gian tới, bên cạnh những thời cơ thuận lợi cơ bản, đất nước ta còn phải đối mặt với không ít khó khăn thách thức trong quá trình hội nhập kinh tế thế giới, tăng cường hợp tác quốc tế. Mặt trận Tổ quốc các cấp cần tiếp tục góp phần vào việc tăng cường sức mạnh khối đại đoàn kết toàn dân tộc, cùng Đảng và Nhà nước tranh thủ thời cơ thuận lợi, vượt qua

khó khăn thách thức, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Kế thừa và phát huy truyền thống vẻ vang 80 năm qua của Mặt trận dân tộc thống nhất Việt Nam; phát huy kết quả, kinh nghiệm công tác nhiệm kỳ vừa qua; tin tưởng nhiệm kỳ tới, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp sẽ tiếp tục đa dạng hóa các hình thức vận động tập hợp, củng cố, tăng cường và phát huy sức mạnh khối đại đoàn kết toàn dân tộc; động viên các tầng lớp nhân dân hăng hái tham gia phong trào thi đua yêu nước, đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, phấn đấu thực hiện thắng lợi nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh; nâng cao hiệu quả hoạt động giám sát và phản biện xã hội, vận động các tầng lớp nhân dân phát huy quyền làm chủ, tham gia xây dựng Đảng, Nhà nước trong sạch, vững mạnh, chăm lo, bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng của nhân dân; mở rộng hoạt động đối ngoại nhân dân và tăng cường đoàn kết, hữu nghị, hợp tác giữa nhân dân Việt Nam với nhân dân các nước trên thế giới, kết hợp sức mạnh dân tộc với sức mạnh thời đại, góp phần vào cuộc đấu tranh cho hòa bình, ổn định trong khu vực và trên thế giới; kiện toàn tổ chức bộ máy, cán bộ; đổi mới nội dung, phương thức và nâng cao hiệu quả hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp.

Qua đó, góp phần tiếp tục phát huy truyền thống yêu nước, lòng tự hào dân tộc, ý chí tự lực, tự cường, phát huy dân chủ, tăng cường đồng thuận xã hội, đoàn kết mọi người Việt Nam ở trong và ngoài nước, tạo thành sức mạnh to lớn của khối đại đoàn kết toàn dân tộc, đẩy mạnh toàn diện công cuộc đổi mới, góp phần thực hiện thắng lợi Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội, Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội và Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ X, lần thứ XI sắp tới, giữ vững độc lập, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ vì mục tiêu "Dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh". □